

Nastal čas změn

(Vize „Armáda 2025“)

Tiše, ale naléhavě přišel čas změn ve výcviku a bojovém použití útvarů a svazků AČR. Teoretik vojenské vědy B. Engels ve své práci „O taktice pěchoty“ napsal, že taktika se mění tehdy, když jsou zavedeny zbraně či technologie vyšší účinnosti, nebo když se zásadním způsobem mění podmínky bojové činnosti.

Myslím, že tyto podmínky jsou nyní v AČR naplněny zejména z těchto důvodů:

- a) reformou ozbrojených sil byl částečně změněn úkol AČR (vyšší náročný podíl expedičních činností s nasazením v širokém spektru úkolů),
- b) dochází k zařazení nových zbraňových a informačních systémů do výzbroje,
- c) profesionalizace a zmenšení počtů AČR vede k nutnosti lépe a náročněji cvičit vojáky, a tím přispět k jejich ochraně na bojišti a vyšší efektivitě nasazení,
- d) asymetrická bojová činnost s překvapivým zahájením konfliktů vede k nutnosti přezkoumat dosavadní způsoby výcviku a vedení boje.

Nutnost změn bych prezentoval na těchto příkladech:

1. Mechanizovaná rota po sesednutí už zřejmě nikdy nebude útočit v bojové linii (zkušební cvičení 33. VS se simulátory MILES ukázalo, že rota útočící v linii byla do 15 minut zničena, ať se vojáci sebelépe kryli).
2. Rota, prapor a brigáda zřejmě už nikdy nevytvoří druhý sled, protože na to prostě nebudou mít dostatek sil (nebude to vyžadovat ani protivník, protože laviny tanků už nepojedou).
3. Tanky nové generace přestanou mít charakter samostatného druhu vojska a stanou se tak jako v první světové válce doprovodnou zbraní pěchoty.
4. Mechanizovaná rota zřejmě už nikdy nebude bránit opěrný bod, spíše bude „kontrolovat“ území o podstatně vyšších rozměrech.

Jinými slovy, všechny výše uvedené argumenty ukazují na to, že je třeba rychle definovat podmínky a způsoby, v jakých budou druhy vojska AČR bojovat, zpracovat nové programy přípravy, bojové řády (předpisy) pro změněnou bojovou činnost a připravit organizační a materiální zabezpečení výcviku. Dosavadní bojové řády byly vlastně jen modifikací řádů Varšavské smlouvy, byť s celou řadou pozitivních změn, zejména v oblasti organizace boje.

Na druhé straně rozšířené spektrum úkolů operací (bojové, asistenční, humanitární, policejní, záchranné a jiné) vyžaduje důkladnou připravenost v celé šíři dovedností.

Změněná taktika mechanizovaného vojska bude spočívat zejména v:

- ☐ absenci lineárních útoků a obrany;
- ☐ snaze ovládnout a kontrolovat dominantní a rozhodující terénní a infrastrukturní předměty (výšiny, soutěsky, mosty, důležité budovy apod.),
- ☐ nasazení většiny sil a vyčlenění jen malých záloh,

- ❑ nasazení úkolových uskupení od nejnižších stupňů,
- ❑ společných operací s letectvem od nejnižších stupňů,
- ❑ využití modernizovaných tanků jako jádra úkolových uskupení se schopností přinést na bojiště největší palebnou sílu,
- ❑ využití technických prostředků pro „kontrolu a monitorování prostorů“,
- ❑ využití polních komunikačních systémů ke zkrácení procesu plánování a vedení boje,
- ❑ využití nových palebných prostředků k palbě na maximální dálky ve dne i v noci,
- ❑ realizaci prvků přežití a ochrany na bojišti s cílem eliminovat ztráty,
- ❑ vedení netradičních manévřů od nejnižších stupňů (obchvat, prosakování).

Je nutno akceptovat další souvislosti:

- ❑ Cílem operace nebude ovládnout, ale často jen kontrolovat území. Cílem nebude konečné vítězství, ale často jen odvrátit útok či úder;
- ❑ Pěchota bude připravena převzít funkce strážní, policejní, humanitární, záchranné a jednoduché úkoly ženijní, zdravotní či chemické služby (univerzálnost);
- ❑ Celkově boj bude probíhat s menší intenzitou, s překvapením, ve velkých prostorech, bez jasných bojových sestav, sousedů a rozhraní, s častými přeskupeními a změnami situací;
- ❑ Bude vzrůstat význam samostatnosti a aktivity velitelů na nejnižších stupních, využívání místních zdrojů a spolupráce s místním obyvatelstvem (jazyková připravenost);
- ❑ Nasazení sil v koalici a často společně s orgány policie, bezpečnostních a záchranných služeb a útvarů.

Správa doktrín Ředitelství výcviku a doktrín (ŘeVD) rozpracovává v současné době vizi „Armáda 2025“, jejímž cílem je analyzovat a představit všechny hlavní tendence a atributy rozvoje zbraní, technologií a způsobů vedení bojové činnosti do roku 2025.

Z této práce zřejmě vyjdou následující závěry:

„Voják 3000“ bude:

- ❑ podroben větším fyzickým, psychickým a odborným nárokům,
- ❑ vybaven podstatně modernějšími prostředky boje a ochrany jednotlivce,
- ❑ podporován podstatně sofistikovanějšími prostředky kolektivního útoku a obrany,
- ❑ bojovat v koalici v náročných geografických a meteorologických podmínkách,
- ❑ požívat důvěru a akceptaci domácí i světové veřejnosti.

Poslední bod je důležitý proto, že akceptace veřejnosti, průběh a ohodnocení vojenské služby umožní vybírat kvalitní personál. Z hlediska potřeb AČR je nutno upravit personální a vzdělávací systém tak, aby na vyšší funkce vybíral ty nejlepší a motivoval ke službě v bojových jednotkách.

U ŘeVD byly rozpracovány hlavní zásady a principy provádění základního a specializovaného výcviku mužstva. Tyto budou v průběhu roku 2004 rozpracovány do programů výcviku a dalších souvisejících dokumentů a aplikovány od 1. 1. 2005.

Část těchto zásad je již realizována od 1. 7. 2003 a spočívají zejména v zavedení:

- ☐ podstatně vyšší fyzické a psychické náročnosti výcviku,
- ☐ ucelené koncepce rozvoje fyzické a psychické odolnosti,
- ☐ výchovy k pozitivním morálně-volním vlastnostem (týmová práce, motivace, úcta k autoritám apod.),
- ☐ institutu dílčích postupových kritérií a přezkoušení,
- ☐ závěrečných několikadenních přezkoušení ve VVP spojených s prvky přežití a kontrolním testováním,
- ☐ zvýšeného důrazu na výcvik v širokém spektru úkolů (zdravotní, policejní, ženijní, chemická, psychologická, jazyková příprava, CIMIC),
- ☐ širšího využití simulační a trenažérové techniky,
- ☐ rozfázování základního výcviku do logicky členěných a na sebe navazujících částí.

Positivní zkušenosti jsou s využíváním soubojového simulátoru MILES v základním a specializovaném výcviku, ale i ve výcviku organických jednotek AČR. Výcviková základna Vyškov připravuje v současné době jednotku „opozičních sil“, která by sloužila jako soupeř při výcviku se simulátory MILES. Tento způsob „prověrky“ bude uplatňován při závěrečných cvičeních jednotek do zahraničních misí a může být použit i při kontrolním cvičení ostatních druhů vojsk a služeb (Vojenská policie, strážní jednotky apod.).

VVP jsou připraveny výcvik všestranně zabezpečit. Plánuje se další rozvoj VVP v oblasti rozvoje speciálních cvičišť (boj o osadu, bojové dráhy jednotlivce, ohňové dráhy apod.), dovybavení modernizovanými systémy stavění cílů, které rozšíří spektrum plněných střeleckých úloh a dobudování sociálního a logistického zázemí. Výcvik by tedy měl být více soustředěn do VVP, které umožní hlubší manévr, variantní výcvik a činnost v neznámých a náročnějších podmínkách.

Je připravována nabídka zvláštních účelových kurzů, které by rozšiřovaly spektrum výcviku a prohlubovaly určité oblasti (výcvik boje v zimě, v noci, v osadě, přežití, výcvik na získání druhých odborností apod.).

Ve výcviku organických jednotek je rovněž možné použít výše uvedené principy. Pozornost by měla být věnována:

- výuce změně taktiky druhů vojsk,
- sladění od nejmenších celků (dvojice, družstvo, četa),
- činnosti v neznámém terénu v náročných klimatických podmínkách,
- sladování úkolových uskupení od nejnižších stupňů (družstvo, osádka, četa, rota),
- součinnosti mezi druhy vojsk od nejnižších stupňů,
- fyzicky náročné činnosti spojené s pěšími přesuny na velké vzdálenosti,
- záměně ve funkcích a získání druhé odbornosti (oprávnění),
- rozvoji jazykových schopností jednotky v širokém spektru jazyků,
- prohloubení všech dovedností zvyšujících schopnost přežití na bojišti,
- ovládání, ošetřování, opravám a odsunům veškeré techniky, zejména techniky málo početných odborností (zdrav., spoj. apod.),
- posilování kolektivního ducha jednotky,
- všem dalším opatřením, která zvýší schopnost přežití jednotky na bojišti.

ZÁVĚR

Dle mého soudu jsou změny v organizaci výcviku a bojového použití druhů vojsk nutné. ŘeVD je připraveno přinést svůj vklad do tohoto procesu. Proces je však komplexní a ohraničují jej systémy personální, finanční, vzdělávací, logistické, informační a jiné.

Pouze společný koordinovaný postup zabezpečí vycvičeného, ukázněného a spokojeného vojáka. Na druhé straně je faktem, že nyní existuje jedinečná a zřejmě i jediná příležitost tento systém výcviku a bojového použití racionálně změnit.

